GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2½ galbini mon. sunátória.

Anulu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 85. Brasiovu 12 Novembre 31 Octobre **1870.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

†

Nicolae Zsiga jun., cu soci'a sa Sofi'a nasc. Miatoviciu; — Mari'a Zsiga cu sociulu seu Ioane Poenariu si cu fii; — Au'a Zsiga cu sociulu Nicolae Diamandi si cu fiiulu Nicolae; — Mari'a Zsiga, vedu'a lui Nicolae Popu cu fii sei; — Elisabet'a Popoviciu vedu'a lui Constantinu Nicolici, cu fii; — si Ladislau Popoviciu cu fii sei, in numele loru si alu numerosiloru consangeni insciintiéza, cu durere adunca, mórtea pré iubitului loru parinte, respective socru, mosiu, mastiu si unchiu

Nicolae Zsiga sen.,

comerciante si proprietariu in Oradea mare, fundatoriu alu mai multoru conricte nationali, membru alu mai multoru reuniuni nationali de cultura, proprietariu alu crucei de auru imp. reg. pentru merite, asesoru consistoriale etc.

Dupa lungi suferintie repausá Sambata in 24 Oct. (5 Nov.) la óra a 12 de nópte, in verst'a de 80 de ani.

Osamintele repausatului se voru astrucá Marti in 27 Oct. (8 Nov.) la 2½ óre dupa amédi, cu ceremoniele bisericei gr. or.

Oradea mare 25 Oct. (6 Nov.) 1870.

In eternu amintirea lui!

Faptele-i de binefaceri pentru cultur'a nationale reinnoira viéti'a lui pentru totudéun'a. —

Instructiunea poporului adultu.

Candu e vorb'a de instructiune si luminare, romanulu trebuie se sara si se trasara, trebuie se-si caute, se-si creeze, ma se-si céra si se pretinda neincetatu si nedumeritu ajutória si dela statu, in a carui erariu -si varsa cu profusiune in totu anulu o mare parte din resultatulu sudoriloru sale, cu contributiunea in bani si in sange, si acést'a pretensiune se o faca fara nici o conditiune alta decatu pentru cultivarea sa inlesnita in limb'a sa nationala romana.

Statulu e detoriu si, déca e ecnitabilu regimele lui, celu mai mare ajutoriu pentru cultura trebuie se lu destine pentru poporulu romanu, care numai din vin'a lui remasese indereptu in cultura. Se nu indópe totu numai pe maghiari cu midiulóce de cultura intinse in limb'a maghiara, ci se provédia intocma si pe romanu cu institute asemene in limb'a romana, déca e dreptu pentru toti. —

Tocma acum ni se deschide calea la asemene pretensiuni ecuitabile, fiinduca ministeriulu de cultu si instructiunea publica a menitu pentru instructiunea adultiloru unu ajutoriu insemnatu de bani, pentru a se remunerá ostenelele celoru, cari voru invetiá poporulu. Instructiunea adultiloru nu mai póte remané indiferenta in sinulu poporului nostru. Trebuie se ne facemu luntre si punte si se nu mai amanamu a imbraca apostolatulu luminarei poporului adultu; ca-ce statulu da si premia pentru ostenél'a celoru, ce voru lumina poporulu cu succesu, si romanulu inca e factoru constitutivu alu statului cá poporu.

Unu emisu alu ministeriului de cultu si instructiune indreptatu catra directiunile scóleloru comune de midiulocu de statu si catolice, catra superintendentii protestanti si catra consiliarii primari bisericesci cá principali scóleloru protestante, dupa „Egyházi és Isk. Hétilap", care ese la episcopi'a rom. cat. in Alb'a Iulia, suna asia:

„Un'a mare parte a locuitoriloru nostrii din orasie inca s'a impartasitu numai de primele elemente ale invetiaturei si se lipsesce de cunoscientiele acele, care se ceru de pretensiunile secului presentu, pentrucá se póta inaintá cu avantagiu in carier'a alésa. Dupa parerea mea lips'a acésta se póte fórte usioru ajutá, déca se voru tiené pentru adulti in lunele de érna prelectiuni prin orasie si districte, corespundietórie necesitatiloru loru, de cunoscientia din ramurile cele mai necesarie, intr'unu modu sistematicu, pentrucá ascultatorii sub decursulu prelectiuniloru se castige din respectivulu obiectu o totalitate deplinita in sene, care se corespunda lipseloru loru.

Aceste obiecte potu se fia: aritmetic'a, geografi'a, chemi'a, istori'a naturala, purtarea protocóleloru, in casu de lipsa gramatic'a si compunerea scrisoriloru de lipsa in viéti'a publica mai vertosu din ramurile industriei respective.

De órece pentru tienerea acestoru prelectiuni cu deosebire credu a fi chiamati profesorii din institutele medie, cari se voru premiá pentru acésta din tesaurulu statului, te provocu N. N., cá luandu acestu obiectu sub desbatere cu corpulu profesorale, si in casu de lipsa, intielegundute cu respectiv'a diregatoria locala pentru ordinarea estoru feliu de prelegeri, cari le socotesci de corespundietória si necesarie pentru cutare locu, si cu succesu — cu respectu la cele mai susu atinse, — se puni la cale fara amenare in coiutielegere cu corpurile profesorali cele de lipsa, si numindu obiectele predande pe lunga tramiterea programei prelegeriloru se mi relationezi despre resultatele facute celu multu pana la 20 Nov. a. c. si se-mi numesci individii, cari luara asupra-si prelegerile pe lunga espunerea obiecteloru proponende si se asterni si dechiaratiunile loru in privinti'a onorariului de remuneratiune.

Bud'a 1870 Oct. 28." — (Va urmá.)

Din campulu resbelului.

Scimu, ca tractarile despre armistare nu avura succesu, pentruca regimele din Parisu pretendea, aprovisionarea si cá si locuitorii din Elsati'a si Lotaringi'a se iè parte la adunare. Bismark nu concese acésta decatu sub reserva, si ostilitatile déra era incepura, dupa cum ne spunu urmatóriele depesie:

Londonu 8 Nov. Diurnalulu „Standard" reportéza, ca in 6 Nov. francesii au reocupatu Chateaudun si respingundu cu mari perderi pe prusiani i lu tienu ocupatu.

In Parisu se formara 3 armate, din cari una sta din gard'a nationale.

Gambetta emise una circularia catra prefecti, care demanda prinderea mares. Bazaine si a oficiarioru lui cá tradatori, elu merse la armat'a de Loire. Bazaine se escusa, ca numai miseri'a l'a silitu la capitulatiune si „Diurnalulu of." din Parisu inca i crede in catuva. Gen. Confinier inse dechiara órdinu in „Ind. B.", ca totulu a fostu tradare.

Gen. Trochu se pregatesce a intreprinde esiri asupra incungiuratoriloru, indata ce voru sosi din departemente armatele ce se apropia. — Rosii Pyat, Maurice, Joly, Ranvier, Grille, Jaclard, Grupil, Vessinier s. a. fura arestati.

Berlinu 10 Nov. Scirile bursei dicu, ca bombardarea Parisului s'a amanatu, fiinduca poterile neutrali s'au ambietu regimului din Tours, ca voru face pasi comuni de a midiuloci pacea.

Prusii 80 mii sub gen. Manteuffel mergu catra Rouen si Amiens. Verdun a capitulatu in 7, si fortulu Mortier la Neubreisach in 6. Prusianii in orientulu Franciei intrara in Burgundi'a, care e plina de aperatori voluntari.

Tours 8 Nov. Atáculu prusianiloru la Peislay-Vallere, dupa o lupta de 5 óre fu respinsu cu perdere de 52 morti si raniti si 64 prusi prinsi. —

„Monitoriulu" Romaniei are depesiele aceste:

Berlinu 7 Nov. Scirile din Parisu cu dat'a de 1-a Nov. si sosite cu balonulu dicu, ca nuvel'a capitularei Metiului, reluarea orasiului le Bourget de catra prusiani si sgomotulu de armistitiu au causatu ferbere prin populatiune. Ospelulu municipale a fostu navalitu de fractiunea ultra-radicale ce voiea se stabilésca comun'a Parisului. Flourens, care era in capulu acestei miscari, voi se oblige pe guvernu se abdica; unu individu proclama chiaru caderea sa. Picard, care putú scapá, luá mesuri urgente pentru a organisá resistinti'a. Pe candu colegii sei se aflau prisoniari, Picard ordona se se ocupe imprimeri'a nationale si se se opresca orice tiparire si prevesti tóte ministeriele de a se pune pe pitioru de aperare. Blanqui, care se presenta la ministeriulu de finantie fù arestatu. Admiralii dela Ronciere si Chassey se pusera la dispositiunea lui Picard. Favre refusa cu energia de a demisioná, declarandu, cá tiene mandatulu seu dela populatiune si ca nu se retrage decatu dupa vointi'a guvernului. Pe candu Flourens corea se se aresteze membrii guvernului si se se tramita la Vincennes, o compania de mobili putú se patrundia in ospelulu municipale, si dupa dens'a sosira numerose batalióne, strigandu: se traiésca republica! se traiésca Trochu. Ordinea se restabili fara versare de sange. Dorian, Victor Hugo si Blanc au remasu straini la acésta manifestatiune.

Tours 7 Nov. O telegrama a agentiei Havas din Parisu, cu dat'a 6 Nov., aduce resultatulu totalu alu plebiscitului, care este acest'a: 557.976 da; 62.638 nu. — Cea mai mare parte din primarii alesi eri apartienu partitului republicanu, precum: Taligny, Henri, Martin, Carnot, Corbon, Vautriu etc., déra s'au alesu si cativa partisani ai comunei, precum Tirard, Bouvallet, Motte, Clemenceau. — „Journal oficiale" vorbindu de arestari, dice, ca guvernulu voiea se uite scenele violinte din 31 Octobre, déra in diu'a de 1 Novembre, ivinduse nóue cercari amenintiatórie pentru pacea republicei, elu a fostu nevoitu a face actu de rigóre. Instructiunile judiciare au inceputu si voru urmá iute. O circularia a lui Cremieux catra procurorii generali interdice incarcerarea arbitraria a magistratiloru. —

Sibiiu 13 Octobre 1870.

Congresulu bisericescu greco-orientale.

(Urmare.)

Dep. Popea marturisesce, ca densulu inca partinesce in cea mai mare parte propunerea lui Borlea, ca au accentuatu dicundu, ca acestea 3 obiecte suntu cele mai grele din tóte obiectele, care

stau spre pertractarea si decidérea congresului nostru nationale. Cumca suntu grele si vaste este lucru invederatu. Se luamu de ecsemplu procedur'a disciplinaria si matrimoniale. — Este vorba se infiintiamu unu intregu sistematicu, scientificu, dupa cum cere sborulu culturii, spiritulu omenescu de astadi, dupa cum ceru canónele si institutiunile bericei nóstre resaritene. — Luamu impregiurarea acea, ca in privinti'a procedurei, ne aflamu acolo, incatu trebuie se spargemu ghiati'a, ne avendu materialu adunatu si preparatu spre acestu scopu.

Asemenea este afacerea scolaria grea si vasta, cá astadi se potemu esi cu unu lucru coptu inaintea lumei. Obiectulu, care sta astadi sub discusiune, pe catu lu cunoscu eu si sentiu necesitatea lui de a se dota preutimea nóstra, lu privescu de conditiune principale a calificatiunei preutiesci si prin urmare a luminarei, a binelui si a fericirii nóstre bisericesci.

Pana candu lipsesce dotarea cuviintiósa nu potemu pretinde dela preutimea nóstra implinirea ecsacta a tuturoru oblegamenteloru preutiesci. Precatu este de imperativa cestiunea acesta, pre atata ceru se fia resolvita corespondietoriu lipseloru preutimei nóstre.

Vorba este despre modalitatea dotarei preutimei nóstre. Eu ve martorisescu, dice vorbitoriulu, ca fórte multu mi amu sfarimatu mintea in privinti'a obiectului acestuia, dóra nu me aflu in positiune cu dep. Babesiu, cá se potu esprima pe deplinu convictiunea in acesta privintia. — Densulu partinesce propunerea dep. Borlea numai din acelu motivu, ca comisiuniloru se li se dé timpu cá se termineze lucru cum se cuvine, si pe candu voru fi gata cu elaboratele sale ar' fi se se convóce congresulu. Me rogu, dice oratoriulu, se luamu bine in séma impregiurarea acesta, ca-ci dela bun'a decidere a acestei cestiuni atarna venitoriulu preutimei si venitoriulu bisericei nóstre.

Dep. I. Ioanoviciu constatandu, ca antevorbitoriulu primesce conditionatu propunerea dep. Borlea, crede, ca cestiunea prorogarei congresului se póte aduce inainte la altu locu, déca numai aici este fara de cale, ca-ci la ordinea dilei este altu obiectu pusu.

Ce se atinge de intrebarea regularei si dotatiunei preutiloru, bine intielege densulu, ca este lucru fórte esentiale. Vorba este despre nesce principii generali, despre reductiunea parochieloru, o idea carea deja o amu primitu; o dotatiune mai buna preutiésca inca este o necesitate recunoscuta. Densulu róga pre congresu cá se binevoiésca a intra in desbaterea generale a acestui obiectu.

Punenduse propunerea lui Borlea la votare cade si se decide cá cestiunea de pe tapetu se nu se proróga.

Presidiulu: Convingerea mea, ceea ce suntu detoriu a o aduce inainte spre informare, merge intr'acolo, ca congresulu este chiamatu a lua obiectulu regularei parochieloru si dotarei preutiloru, pentruca noi nu ne potemu deosebi de catra sinódele eparchiali, care tóte trei au adusu concluse si au esmitu cate o comisiune de a elabora unu prospectu de regularea parochieloru, cu insarcinare de a reporta sinódeloru celoru mai de aprópe. Acuma candu luamu tóte acestea fara mundria si truf'a potemu dice, ca congresulu este suprem'a autoritate si in privinti'a acesta; si candu decide congresulu, ca afla de lipsa a da sinódeloru eparchiali cutare principii in privinti'a regularei parochieloru atunci au satisfacutu congresulu chiamarei sale.

Presidiulu petrunsu de necesitate, crede, ca ar' fi cu scopu a se lua in pertractare operatulu comisiunei si totu odata si propunerea dep. Hanea, si se nu pérda congresulu nici una nici alta din vedere.

Babesiu: De si amu auditu propunerea dep. Hanea numai odata, amu cunoscutu cuprinsulu ei, cá se o potu considerá deodata si se me potu admite in discusiunea ei. — Fiindu obiectulu acest'a gravu ar' fi aratatu se me esprimu in tóta privinti'a, ce ar' cere unu timpu mai indelungatu. . . .

Macelariu: Se ne dimitemu in desbaterea generale, séu ba, se amanamu desbaterea generale pana mane.

Presidiulu: Desbaterea generale s'a inceputu.

Babesiu: In obiectulu de sub cestiune suntu dóue propuneri facute, a comisiunei si a dep. Hanea, care din urma cere delaturarea proiectului comisiunei, si a fi in locui substituitu. — In acésta privintia s'au cerutu amanarea desbaterii generali pre mane. Eu amu disu, ca se trecemu la discusiune, ca de si numai odata amu auditu proiectulu dep. Hanea, totusi amu cunoscutu diferintia de alu comisiunei, amu cunoscutu cuprinsulu intratata, ca potu fi in stare a vorbi la ambele de odata; déca si ceilalti suntu de acordu cu mine, atunci amanarea si ceilalti suntu de acordu cu mine, atunci amanarea nu este de lipsa. Scopulu ambeloru proiecte este identicu. Cumca voimu scopulu nu incape nici o indoiéla, ca-ci toti amu recunoscutu regularea parochieloru nóstre de o necesitate neamanavera, parochieloru nóstre de o necesitate neamanavera, toti amu recunoscutu de necesse o dotatiune mai buna preutiésca. — Si in privinti'a modalitatii nu diferu ambele proiecte unulu de altulu, ca-ci fiadiferu ambele proiecte unulu de altulu, ca-ci fiadiferu ambele proiecte unulu de altulu, ca-ci fiadi

Dreptu acesa, noi representantii diecesei romane gr. cat. de Oradea mare, că intrepreti fideli si convingerei alegatoriloru nostri, credemu a satisface intereseloru acestor'a, ba a tuturoru romaniloru catolici de rit. or., candu cuprindiendiu justele dorintie si pretensiuni ale loru intr'o dechiaratiune motivata, ne deciseramu a o pune pre mes'a acestui onor. congresu.

Vorbescu de interese romane; ma ca chiaru asia le-asiu poté numí interese ale catolicismului intregu, si ale inse-si patriei.

Crescuti la lumin'a radieloru ceresci ale religiunei catolice, convinsi de adeverulu invetiaturiloru ei mantuitórie, alipiti neclatitu de stanc'a St. Petru, nu putemu dá destula lauda si multiumita Providintiei ddiecesci, ca a recondusu, de si numai una parte a natiunei nóstre, in corabi'a santei sale beserice; dér' chiaru pentru acést'a e cumplita dorere, ce ne sfasia anim'a, vediendu, ca se afla in sirulu nostru mai multi, alu caroru numeru cresce pre di ce merge, cari profitandu de autonomi'a constitutionale introdusa acum in beseric'a romaniloru orientali, si aratandu la influintí'a ei binefacatoria, ce se manifesta in resultate vediute; éra despre alta parte, indegetandu la amortiél'a, carea in lips'a essercitarei drepturiloru nóstre autonóme, cuprinse totu organismulu vietiei nóstre beserticesci, se incerca a marecá prin carti, brosiure si fóie publice unirea de stare, care nu numai ca si-a finitu misiunea la romani, ci pane chiaru stavile culturei si prosperei nationali, si provóca pre romani a se intórce la sinulu beserici, unde nu suntu impedecati in liber'a essercitare a libertatiloru loru.

Onorabile congresu! Vorbescu catra catolici; vorbescu catra una adunare, unde siedu prelati, cari de si nu pórta pre trupurile loru ranele persecutiuniloru suferite pentru s. credintia catolica ca parintii din Nice'a, dér' le pórta, fara indoiéla, in animele loru. E óre cu potintia, cá se nu ne intieléga? E óre cu potintia, cá recunoscundu pasii smintiti ai trecutului, se adauga catra acea nóue smintele? Din contra, e óre cu potintia, cá se nu profite de tóta influintí'a, de carea se bucura, cá se se delature din cale causele, cari provóca atari triste miscari, si se se linistésca animele turburate?! Se nu scia óre membrii acestui congresu onorabilu, ca e una politica multu mai intielépta, a prevení cu mesure corespundietórie opiniunea publica, decatu a precepitá prin opunere nejustificata operatiunile ei ruinatórie?!

De ar' fi, se ve indemne la acést'a chiaru si interesulu bine preceputu alu patriei.

Nuori plini de pericluri se aduna pre orizontulu Europei; in frica si cutremuru pandimu clipit'a, candu potu se se descarce asupra patriei nóstre, incingundu cu fulgerile loru in flacare de asupra cerului, de desuptu pamentulu. Óre fi vomu barbati a stá loculuí? Nici romanulu, nici maghiarulu nu suntu destulu de tari, cá se se póta increde facia cu periculu, ce ne póte ajunge, numai in poterile sale; cine nu vede, ca ambii, numai in aliantia imprumutata, -si potu afla garanti'a ecsistintiei si poterei loru?

Ei bine! Dér' a castigá pre cineva pentru aliantia sincera, si a stórce cu forti'a aliantí'a cuiva, nu e acelasi lucru, ci suntu dóue lucruri pre decosebite. Acésta adunare e destulu de intielépta, cá se me intieléga.

Indestulire si aliantia adeverata nu póte inflorí, decatu din respectarea imprumutata a drepturiloru, din libertatea deplina, basata pre indreptatire egala.

Pre langa garantarea drepturiloru nóstre, contopiti prin iubire intr'o anima, vomu dá mana, ne vomu aduná cu totii in giurulu altariului patriei, si cu poteri unite vomu redicá patri'a la acelu gradu de gloria, cá se invidieze strainii cointielegerea, pacea si fericirea nóstra.

Se lucramu dér' asia, cá cu interesele si drepturile nóstre se nu ne lovimu unulu in altulu; ci, impartindu drepturile egalu, si representandu-ne imprumutatu interesele, se asecuramu si eternisamu intre noi pacea, fratietatea, fericirea!

Celu ce nu respecta drepturile si libertatea altuia, nici elu insu-si nu e demnu de libertate si de frupturile ei binecuventate!

Ce vomu perde maghiarii prin acesa, ca voru recunósce besericei romaniloru cat. de rit or. dreptulu, de a-si organisá ea insa-si afacerile sale interne, in deplina independintia? Din contra ce nu voru castigá? Castigandu increderea si afeptulu romaniloru, au castigatu tóte!

A edificá in propriulu sesu, ruinandu proprietatea vecinului, nu e gloria! Dér' a scí edificá, cá dupa edificare, privindu preste oper'a terminata, se poti dice, cu vecinulu dimpreuna, cá odiniora Creatoriulu dupa creare: Éca! tóte suntu bine! Acést'a este opera adeverata ddiesca, opera demna de omulu creatu dupa tipulu si asemenarea lui Ddieu!

Inchiaiu cu cuvintele lui Tacitu: „Ante omnia exstirpandas dissidiarum causas, et conciliandos animos necessarium arbitror."

Fericiti noi, déca no-amu poté reintórce la comitentii nostri cu acea scire imbucuratória, ca pasulu nostru de astadi a pregatitu si inaintatu succesulu doritu. Dér' déca nu ne romane alta alegere, decatu séu a renunciá la drepturile si a tradá interesele nóstre, séu a ne luptá fara succesu: alegemu acésta din urma, si vomu luptá cu constantia, dér' de drepturile si interesele besericei si ale natiunei nóstre nu potemu, nu voimu a abdicá nici odata.

Dupa aceste, amu onórea, atatu din partea mea, catu si din partea dloru Iosifu Romanu si Iosifu Vulcanu, condeputati ai mei din diecesea Oradei mare, a notificá onor. congresu dreptele dorintie, si pretensiuni ale alegatoriloru nostri intr'o dechiaratiune motivata, ce mi iau cutezarea a o depune pre mes'a adunarei cu acea rogare, cá so se citésca, se se ie la protocolu, si respectandu-se autonomi'a besericei nóstre, onor. congresu se binevoiésca a conlucrá cu influintí'a sa la acea, cá se se convóce catu mai curundu unu congresu alu romaniloru catde rit. or., care regulandu independinte afacerile nóstre beserticesci, co ne privescu numai pre noi, si statorindu totu odata in contielegere cu acestu congresu afacerile comune, co ne privescu pre ambe partile la olalta, se potemu nu preste multu conlucrá la olalta spre regularea aceloru afaceri in armonia fratiésca si cu acceasi insufletire dupa modulu, ce ambele congrese lu voru afla mai corespundietoriu; dechiarandu in numele alegatoriloru nostri, ca pana atunci noi, o parte mica numai din provinci'a nóstra bericésca, nu ne sentimu competinti de a luá parte la nici o pertractare a acestui congresu!

„Federatiunea" mai referéza, ca numai in diecesea oradana se alésera unu preutu in persón'a d. Iustinu Popfiu si doi mireni: dd. Iosifu Romanu si Iosifu Vulcanu, trei romani verdi ca stejarulu, cari din contielegere subscrisera una dechiaratiune motivata statorindu, ca mirenii nu voru intrá in congresu, ér' d. Popfiu se duca singuru si se puna pe mes'a congresului acea dechiaratiune despre nedependintí'a provinciei romane de cea maghiara. In 3 Nov. intrandu se verifica Popfiu si tienú cuventarea de susu si casiuna cetirea dachiaratiunei in congresu, care facú impresiune respectabile intre membrii congresului catoliciloru maghiari. — Catolicii romani nu suntu representati in congresu prin nime, afara de episcopulu Oradiei. Szabo nu se verifica cá mandatariu alu capituleloru, fiinducá nu erá alesu nici tramisu de ele. Asteptamu, cá archipastoriulu Oradiei, vedienduse parasitu chiaru si de turm'a sa-in obiectulu tramiterei la congresulu catoliciloru maghiari, se va conforma opiniunei comune si se va alipi de pretensiunile si drepturile provinciei romane catolice de ritulu orientale, conlucrandu la organisarea si prin congresu propriu.—

CONSEMNAREA

ofertelorú pentru institutulu de fete din Oradea mare.

(Urmare.)

Prin colectanta dn'a Victori'a Francu n. Siulutiu din Bai'a de Crisiu au solvitu:

Din Bai'a de Crisiu; An'a Hodosiu 5 fl., An'a Francu 2 fl., Eufimi'a Cosieriu 2 fl., Iudit'a Secula 5 fl., Elen'a Predanoviciu 1 fl., Teresi'a Ciaclani 2 fl., Mari'a Piciu n. Mandra 1 fl., Euftimi'a Bolfa 50 cr., Teresi'a Beoviciu 1 fl., An'a Basia 3 fl., Georgin'a Rusu 1 fl., Elisabet'a Popu 4 fl., Persid'a Ardeleanu 1 fl., Carolin'a Bubanicu 1 fl., Iosef'a Reichenberger 2 fl., Paulin'a Roth 1 fl., Mari'a Ribiczey 1 fl., Francisc'a Trutia 1 fl., Elen'a Siulutiu 1 fl., Victori'a Francu 4 fl. Din Bradu: Id'a Spindler 1 fl., Ros'a Pitsch 1 fl., Teresi'a Rezeiu 50 cr., Bert'a Kirényi 1 fl., Teresi'a Pankl 1 fl., Lotti Nánási 1 fl., An'a Pietsch 1 fl., Ludoviciu Lazaru 2 fl., Sofi'a Schöpker 1 fl., Rosali'a Lengyel 1 fl., An'a Bradi 1 fl., Lotti Bradi 1 fl., Sofi'a lui Alecsandru Vilmos 1 fl., Carolin'a Incze 50 cr., Ros'a Cuteanu 1 fl. Din Böitia: Emili'a Gaboru 5 fl., Anastasiu Moldovanu 2 fl., An'a Suchi Sconda 1 fl., Eufimi'a Holiaska 1 fl., Christin'a Kutasy 1 fl., Matild'a Corhani 1 fl., Elisabet'a Schneider 1 fl., Florentin'a Gradina 2 fl., Ros'a Lönhardt 1 fl., Sofi'a Bárdosy 5 fl. Din Halmagiu: Amali'a Talosiu 1 fl., An'a Mihailoviciu 1 fl., Catariu'a Boltescu 2 fl., Elisabet'a Szabó 1 fl., Iuli N. 1 fl., Catalin'a Rusu 1 fl., Mari'a Dózsa 1 fl., Lori Milvius 50 cr., Ioan'a B. 1 fl., Amali'a Kovácsy 1 fl., soci'a lui Neubauer 1 fl., Iosef'a Moga 1 fl., sororile Eugeni'a (Olili'a Popu) 1 fl., Emili'a Sterca-Siulutiu 1 fl., Mari'a Sterca-Siulutiu 1 fl., Id'a Sterca-Siulutiu 1 fl., Iuli'a Sterca-Siulutiu 1 fl., Victori'a Sterca-Siulutiu 1 fl. Sum'a 93 fl.

Prin colectanta dn'a Mari'a Popoviciu n. Domsa din Vascau au solvitu:

Mari'a Popoviciu n. Domsa 2 fl., Iulian'a Kalotay 1 fl., Eulali'a Horváth n. Markovics 1 fl., Mari'a Lazaru 2 fl., Demetriu Simai 1 fl., dn'a de Demetriu Simai 1 fl., Florian'a Popu 1 fl., Ladislau Popoviciu 50 cr., Anastasiu Coroiu 1 fl., Alecsandru Coroiu 1 fl., Nonel'a Weisz 2 fl., Leopoldin Pollach 1 fl., Christian Baumgartner 1 fl., Mari'a Rieger 1 fl., Mari'a Körner 1 fl., An'a Groza 50 cr., Anití'a Pap 30 cr., Sofi'a Coroiu 50 cr., dn'a lui Mihailu Fejér 1 fl. Sum'a 19 fl. 80 cr.

Prin colectanta dn'a Elen'a Densusianu din Fagarasiu au solvitu:

Elen'a Densusianu 5 fl., Sinest'a Stoicu 1 fl., Luis'a Gremoiu 1 fl., Carolin'a Alutanu 1 fl., Mari'a de Lemeni 2 fl., Mari'a Poparade 1 fl., Zinc'a Romanu 2 fl., Mari'a Tutlai 1 fl., Francisc'a Tamás 2 fl., Nett. Siulutiu 1 fl., Mari'a Florea 1 fl., Mari'a Cipu 1 fl., Mari'a Aiser 1 fl., Mari'a Popu 1 fl., Otili'a Grama 1 fl., Anastasi'a Popescu 2 fl., Iudit'a Negrila 1 fl., Elen'a Popu 5 fl. Sum'a 30 fl.

(Va urmá.)

UNGARI'A. Amu asteptatu, cá se vedemu, déca diurnalele maghiare voru lua la desbatere proiectulu de lege alu deputatului slavacu Pauliny Tóth, care lu publicá cu acésta intentiune in „Narodne Noviny"; si care concede limbei maghiare a fi limba unica de statu, lasandu pentru mesur'a egalitatii limb'a celorulalte natiuni numai cá limba de municipiu, pe unde voru avé maioritatea, in dicasteriale si-in scólele mai mari totu limb'a maghiara, si numai in cele mai mici a nationalitatiloru, cu tóte acestea inse nici presemne nu se vedu; ca dór' maghiarii s'ar interesa de asia ceva cu una cu dóua. Voru trebui inse se cugete si la urmarile despretiului loru, cari se voru poté arborí intr'unu momentu, candu ar' da pretiu indoitu pentru una perfecta egalitate, — si nu voru afla, cine se le mai créda. — —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Bucuresci 27 Oct. v. Cetimu in „Monitoriu":

„Este cunoscutu, ca prin dispositiunile concesiunei Strusberg se prescria, ca constructiunea liniloru ferate concedate acestei companii se se faca dupa modelulu caliloru ferate din Prusi'a.

Epoch'a primirei si darii in circulatiune a mai multoru din aceste linie apropianduse, si ministeriulu voindu a poseda date pe catu se póte mai positive asupra modului constructiunei caliloru ferate din Prusi'a, a tramisu in acésta tiéra o comisiune compusa de dnii inspectori P. Donici si D. Frundia.

Acésta comisiune este insarcinata a studiá in detaliu regulele ce se observa in Prusi'a pentru constructiunea caliloru ferate impreuna cu tóte dependintiele loru, si culegendu orice date si cocumente in acésta privire, se le supuna ministeriului spre a servi cá comparatiune intre acele linie si acelea construite in Romani'a de catra susmentionat'a compania. —

ITALI'A. In 8 Novembre 1870 va lua gubernulu Quirinalului in posesiunea sa cá proprietate a statului. Muntele séu colnicului quirinalu, pe care se afla si palatiulu papalu, e unulu din cei siépte colnici, pe care e asiadiata urbea eterna. —

ADUNAREA SOCIETATEI „TRANSILVANI'A."

Procesu verbale.

(Capetu.)

Partea II. In privinti'a operatiunei comitetului in reportu cu statutele societatii, comisiunea n'a gasitu nici o abatere, afara de cele espuse de

d. presiedinte in darea sa de séma inaintea societatii la deschiderea siedintiei, si pentru care si-a datu cuvintele si societatea le-a aprobatu.

Domniloru membri, comisiunea observandu modulu de administratiune alu comptabilitatii, a fostu pe deplinu satisfacuta in privire cu dificultatile ce intempina comptabilulu, si cu atatu mai multu cu catu acestu postu este onorificu.

Avendu in vedere acele dificultati, si pentru cá comptabilitatea societatii se nu sufere vreo neregula, comisiunea propune cá indispensabilu se se salarieze atatu casieriulu catu si comptabilulu societatii.

Starea cea buna a administratiunei societatii amu recunoscutu, ca se detoresce intregului comitetu, si in specialu zelului si activitatii dlui presiedinte. Nu trebuie se uitamu si pe somptabilii onorifici ai societatii. Dlu Crisianu, si in urm'a acestuia, dlu Corvinu, cari au secundatu pe d. presiedinte si intregulu comitetu in dificultatile, cu care au avutu se se lupte.

Membrii comisiunei verificatórie.

(Semnati reportore) I. G. Stravolca, D. Frumosu, Dim. Iarca, I. Alesiu.

Adunarea dupa óre cari discusiuni, mai alesu in cesa ce privesce propunerea de a se dá unu onorariu casieriului si comptabilului primesce in totulu conclusiunile reportului, aducendu cele mai vii multiumiri comisiunei pentru lucrarea sa.

IV. Se mai alege unu secretariu alu adunarei in persón'a dlui N. G. Teochari.

Se procede apoi la alegerea comitetului prin votu secretu.

Resultatulu votului fù urmatoriulu:

Votanti 25.

Maioritatea absoluta 13.

D. A. Papiu Ilarianu se proclama presiedinte cu 24 voturi.

D. G. Chitiu, vice-presiedinte cu	24	voturi.
D. A. Lupascu, vice-presied.	23	„
D. D. Precupu, secretariu	16	„
D. I. G. Stravolca, secretariu	16	„
D. D. Corvinu, membru	19	„
D. Adamescu, membru	18	„
D. I. Alexiu, membru	17	„
D. Manolescu, membru	23	„
D. P. Cetatianu, membru	17	„
D. Borosiu, membru	17	„
D. Siscu, membru	14	„
D. V. Tomescu, membru	14	„
D. C. Fortunatu, membru	14	„
D. Iarca, casieru	23	„

V. D. Papiu Ilarianu, ocupa fotoliulu de presiedinte si multiumesce adunarei in numele seu si alu comitetului pentru onórea ce li s'a facutu.

VI. D. Corvinu aduce multiumiri in numele adunarei dlui presiedinte provisoriu I. Strajescu.

VII. D. G. Orasianu, propune cá d. Tacitu, fostu membru alu comitetului, care astadi se afla asiediatu in Brasiovu, se se numésca membru onorariu alu comitetului.

Adunarea dupa óre cari discusiuni, avendu in vedere, ca asemenea distintiuni ale fostiloru membri ai comitetului, nu potu se aduca decatu folóse societatei, primesce propunerea dlui Orasianu.

VIII. Dupa acesa se votéza urmatoriele spese:

1. Lé'a casierului cu garantie de 800 galbeni, va fi pe unu anu lei noi 1200.

2. Onorariulu comptabilului pe anu lei noi 720.

3. Lé'a servitorului pe unu anu lei noi 720.

4. La doi stipendisti la Parisu pe anu lei noi 4700.

5. La unu stipendistu la Turinu lei noi 1762 bani 50.

6. Subventiunea data de comun'a Galati patru tineri de preste Carpati a 2000 lei vechi pe anu, se tramite precum se primesce.

7. Cheltuielile estraordinarie se voru acoperi cá si pana acuma.

IX. La propunerea dlui I. Corvinu, se votéza multiumire onor. comitetu alu societatii de arme pentu bunavointia ce a aratatu lasandu localulu seu la dispositiunea societatei nóstre pentru tienerea a dóue siedintie.

X. Cu invoirea adunarei, acestu procesu-verbalu remane a se verificá de comitetulu societatii.

Cu acést'a siedinti'a se redica la ór'a 10½ sér'a. —

Datu in Bucuresci 18 Octobre 1870, in localulu societatii de arme.

Presiedinte: A. Papiu Ilarianu.

Secretari: G. Orasianu.
I. I. Stoianu.

Novissimu. Tours 10 Nov. Eri se intemplara luptari considerabili la Orleans, in urm'a carora germanii au parasitu Orleans.

Flot'a in marea baltica la Neuvark Schweden bombardá in 11, nu se scie ce.

Din Alt-Breisach se reportéza in 10, ca fortulu Neu-Breisach a capitulatu, luanduse prinsi 5000 fetiori, 100 oficiri si 100 tunuri. —

Literariu. Catechismulu sanctatii (igiena dietetica) intocmitu pentru poporulu romanescu si scólele elementarie de Pavelu Vasitiu, Dr. de medicina si chirurgia, magistru de obstetricia, consiliariu de scóle in pensiune si assesore consistoriale etc. Temisiór'a 1870. In tipografi'a lui Ernestu Steger. Opu acesta intocmitu cu intrebari si respunse pentru scóle, fórte si celu mai de lipsa din tóte obiectele de invetiatura, pentruca cuprinde regulele si recerintiele de a conserva si a feri vietí'a de disordine si de pericululu sanetatii. —

Catechismu antropologicu ér' intocmitu pentru scólele elementari de acelasiu auctore, esitu in aceeasi tipografia 1870, tractéza despre sistemele corpului omenescu si invetia a cunósce corpulu si tóta sistem'a lui in modu intieligentu si cu inlesnire. Pentru micu si mare e acestu catechismu o mama, care invetia pe pruncii a sci vorbi bine despre sine si corpulu seu in acea vorba, care o cere conversatiunea speciale mai culta si mai inteligenta si care da cunoscientí'a de lipsa despre tóte functiunile corpului; si espresiunile vorbirei despre elu. Ambe opuri se potu trage dela auctore Temisiór'a cu 25 cr. de una, ér' Macrobeotic'a lui Hufeland tradusa de dsa cu pretiu scadiutu de 1 fl. 50 cr. asemenea precum si prin librarie. In Brasiovu se afla la d. protopopu Ioane Petricu. Acesta catechisme merita a fi introduse in scólele romane elementari, ca-ce au substratu de a deschide mintea si a suscita si ingrigirea de lungirea vietiei, de acea le si recomandamu tuturoru docentiloru spre introducere in scóle. Ér' dela d. auctore asteptamu, cá se adauga in fine la fiacare esplicarea terminiloru catorva necunoscuti la ómenii neculti. —

Inscintiare.

Adunarea generala a Reuniunei femeiloru romane in Brasiovu se va tiené in anulu acesta, ca si de alta data, in 7/19 Novembre a. c., in diu'a onomastica a Mai. Sale imper. Elisabet'a, inaltei patróne a Reuniunei. Dupa participare la servitiulu ddieescu celebratu in beseric'a St. Nicolae din Scheiu, on. membre ale Reuniunei se voru aduna la 9 óre a. pr. in sal'a cea mare a gimnasiului romanescu. Aici se va reportá despre lucrarile comitetului in decursulu anului acestuia si despre starea actuala a fondului Reuniunei, se voru lua in desbatere propunerile aduse etc., si se va alege comitetulu de 12 pentru urmatorii trei ani.

On. membre ale acestei Reuniuni suntu róga poftite, a participa in numeru catu se póte de mare la adunarea generala.

Totu odata suntu rogate on. dómne, care au facutu colecte in folosulu fondulu Reuniunei, a tramite contributiunile incassate, spre a se considera in bilantiulu generalu.

Brasiovu in 14/26 Oct. 1870.

Comitetulu Reuniunei femeiloru romane.

Nr. 386/civ. 1870. 1—3

Edictu.

Din partea magistratului cá tribunalu civile se face publicu cunoscutu, cumca in urm'a cererei de cesecutiune a lui Teodoru Tomasia contra Székely Sándor din Abrudu de presentate 21 Augustu 1870 Nr. 386/civ. in cesecutiv'a licitatiune a casei lui Székely Sándor de sub Nr. 568 construita partea din diosu de didu si catulu de susu de lemnu dimpreuna cu gradina de 25 stanjeni □ in estensiune pretiuita in sum'a de 1990 fl. v. a. se concede, cu efectuirea acestei cesecutiuni se incredintiéza cu. not. N. Moldovanu.

Licitatiunea se va tiené in 7 Decembre 1870 si 7 Ianuariu 1871, totudéun'a la 9 óre antemedinale la faci'a locului.

Totu de una data se provóca toti aceia, cari credu a avé cova dreptu séu pretensiune la acésta realitate, a-si le insinua la acestu tribunalu pre lunga urmarile legali.

Din siedinti'a magistratului.

Abrudu in 13 Octbre 1870.

Váncza m/p.,
jude prim.

Nr. 426/civ. 3—3

Edictu.

Din partea magistratului op. montanu Abrudu, cá judecatoria se face publicu cunoscutu, cumca in urm'a cererei d. Mihaile Ferenczy prin advocatulu Nicola din 10 Octobre 1870 Nr. 426 realitatile lui Nicolae Pasca si Sabin'a Pasca custatórie:

1. Din una casa sub Nr. 187 din Abrudu, cladita din lemnu, si pretiuita in 150 fl.

2. Una casa sub Nr. 183 din Abrudu, cladita din lemnu, pretiuita in 500 fl.

3. Una parcela de fenatiu de sub Nr. top. 2875, pretiuita in 200 fl.

4. Una parcela de fenatiu de sub Nr. top. 3051, pretiuita in 800 fl. si una parcela de gradina pretiuita in 100 fl., se voru vinde cu licitatiune publica, spre acoperirea pretensiunei d. Mihaile Ferenczy de 613 fl. 49 cr. — capitalu c. s. c., terminele 26 Novembre si 29 Decembre totudéun'a la 9 óre antemedinale.

Conditiunile se potu vedé la acestu tribunalu.

Toti aceia, cari credu a avé ceva pretensiune la realitatile descrise se provóca a si le insinua in terminulu defiptu pre langa urmarile legali.

Din siedinti'a magistratului.

Abrudu in 13 Octobre 1870.

In absenti'a d. presiedinte:

Diószeghy Lajos m/p.,
senatoru.

Schwarze & Bartha
piati'a Nr. 16
cu conoscuta soliditate prestéza
totu felulu de imbracaminte de cavaleri
si ofer'u onoratului publicu una mare cantitate pe alese de cele mai rare materie de sartace-rocuri-gileteee cu pretiulu celu mai moderatu. 3

CURSURILE

la bursa in 11 Nov. 1870 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 88	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 89	„ „
Augsburg	—	—	121 „ 25	„ „
London	—	—	122 „ 50	„ „
Imprumutulu nationalu	—	67	„ 20	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	57	„ 30	„ „
Obligatiunile rurale ungare	—	79	„ 90	„ „
„ „ temesiane	—	76	„ 75	„ „
„ „ transilvane	—	75	„ 75	„ „
„ „ croato-slav.	—	80	„ 50	„ „
Actiunile bancei	—	732	„ —	„ „
„ creditului	—	230	„ 80	„ „

Redactoru respundietoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.